

โครงการวิจัย

ชื่อโครงการวิจัย การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2552)
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง
Curriculum Evaluation of Bachelor Degree in Nursing Science (revised
in B.E. 2552), Boromarajonani College of Nursing, Nakorn Lampang

ผู้วิจัย

1. นางสาวสิริอร พัวศิริ
2. นางกรดี ถุกจิตร
3. นางสาวพัชรนันท์ วิวรากานนท์

ความสำคัญความเป็นมา

การพยาบาลเป็นวิชาชีพที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับชีวิตและความปลอดภัยของผู้ที่มารับบริการ พยาบาลจึงจำเป็นต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ที่ได้รับการยอมรับว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการให้บริการ บริการสุขภาพ เพื่อสนองตอบความต้องการของบุคคล ทั้งในภาวะปกติ และเจ็บป่วย รวมถึง ครอบครัว และชุมชน ซึ่งพยาบาลมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การช่วยเหลือดูแลเมื่อเจ็บป่วย และฟื้นฟูสภาพ (สภาการพยาบาล, 2542) ดังนั้นพยาบาลจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ มีเจตคติที่ดี และมีคุณธรรมจริยธรรมในการให้การพยาบาล ทั้งนี้ เพื่อคุณภาพในการให้การพยาบาล พยาบาลจะต้องได้รับการศึกษาทางการพยาบาล

การผลิตพยาบาลให้มีคุณภาพจะต้องอาศัยปัจจัยหลายประการที่สำคัญคือหลักสูตร ผู้สอน เนื้อหา และรูปแบบการสอน (ดร.ณิ รุจกรกานต์, 2541) หลักสูตรมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับการจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากหลักสูตรเป็นแผนในการจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย เป็นสิ่งที่กำหนดความมุ่งหมาย ขอบข่ายของเนื้อหา แนวทางสำหรับการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อแหล่งการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งเป็นแนวทางให้สามารถวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้ครอบคลุม นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือในการควบคุม มาตรฐานการศึกษาในการศึกษาทางด้านการพยาบาล

หลักสูตรที่มีคุณภาพ คือ หลักสูตรที่มีความชัดเจน เหมาะสม และมีความสอดคล้องกับบริบท ของการนำหลักสูตรไปใช้ กระบวนการหนึ่งที่จะให้ได้มาซึ่งหลักสูตรที่มีคุณภาพนั้น ก็คือการประเมิน หลักสูตร เพราะการประเมินเป็นกระบวนการรวบรวมสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และเป็นการ ตรวจสอบคุณภาพของบัณฑิต ซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตรนั้นๆ ว่าบรรลุตามเป้าหมายและ

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรนั้นหรือไม่ เพื่อนำมาพิจารณาตัดสินใจ ปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพสามารถผลิตบัณฑิตให้ตอบสนองต่อความต้องการของวิชาชีพ และสังคมได้

หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2552) ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง มีกรอบแนวคิดของหลักสูตรประกอบด้วย แนวคิดทางการพยาบาล และแนวคิดทางการศึกษาพยาบาล ผู้สอน ผู้เรียน บุคคล ครอบครัวและชุมชนมีปฏิสัมพันธ์กันในรูปของการเรียนการสอน และการปฏิบัติการพยาบาล โดยมีการดูแลอย่างเอื้ออาทรเป็นแกนหลักภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เป็นการเรียนการสอนที่ใช้กระบวนการทางปัญญาในการเรียนรู้ตามสภาพการณ์จริงในชุมชน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับบุคคล ครอบครัว และชุมชน ผู้เรียนกับบุคคล ครอบครัว และชุมชน เป็นการปฏิบัติการพยาบาลแบบองค์รวม มุ่งสร้างเสริมคุณภาพและป้องกันความเจ็บป่วย ให้การดูแลและฟื้นฟูสภาพ รวมทั้งพัฒนาศักยภาพให้ประชาชนพึ่งตนเองได้ นอกจากนี้ตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา พุทธศักราช 2552 ได้วางแนวทางให้สถาบันอุดมศึกษาบริหารจัดการหลักสูตร เพื่อให้บัณฑิตพยาบาลมีคุณลักษณะตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดในมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาลศาสตร์ ครอบคลุมอย่างน้อย 6 ด้าน ได้แก่ 1) คุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และเนื่องจากสาขาพยาบาลศาสตร์เป็นสาขาที่ให้บริการด้านสุขภาพแก่ประชาชน จึงจำเป็นต้องเพิ่มคุณลักษณะด้านที่ 6 คือ มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านทักษะวิชาชีพ

หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2552) ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง ได้เริ่มใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2552 ถึงปีการศึกษา 2555 นับเป็นเวลา 4 ปี ซึ่งนักศึกษาพยาบาลรุ่นแรกที่ใช้หลักสูตรนี้สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2555 และมีนักศึกษากำลังศึกษาในหลักสูตรนี้จำนวน 2 รุ่น การนำหลักสูตรนี้ไปใช้ได้ดำเนินการไปเกือบครบรอบของหลักสูตร แต่หลักสูตรยังไม่ได้มีการประเมิน ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ควรที่จะมีการประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต(ฉบับปรับปรุง 2552) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปางอย่างเป็นระบบ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Evaluation Model (Stufflebeam, 2003) เป็นแนวทางในการประเมินหลักสูตร เพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ โดยผลิตพยาบาลที่มีคุณภาพและสามารถให้บริการทางสุขภาพแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง 2552) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง ในด้านบริบท บัณฑิตนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มุ่งประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง 2552) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง ในด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตจากผู้ให้ข้อมูลในปีการศึกษา 2556 จำนวนทั้งหมด 537 คน ประกอบด้วย อาจารย์พยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง จำนวน 70 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 จำนวน 97 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 จำนวน 73 คน บัณฑิตพยาบาล รุ่นที่ 32 จำนวน 99 คน ผู้บังคับบัญชาระดับต้นของบัณฑิตพยาบาล รุ่น 32 จำนวน 99 คน ผู้ร่วมงานที่บัณฑิตพยาบาล รุ่น 32 ปฏิบัติงานอยู่จำนวน 99 คน

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) เพื่อประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง 2552) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง โดยทำการศึกษาในปีการศึกษา 2556

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น 537 คน ใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ประกอบด้วย

1. อาจารย์พยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง จำนวน 70 คน
2. นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 3 จำนวน 97 คน
3. นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 4 จำนวน 73 คน
4. บัณฑิตพยาบาล รุ่น 32 จำนวน 99 คน
5. ผู้บังคับบัญชาระดับต้นของบัณฑิตพยาบาล รุ่น 32 จำนวน 99 คน
6. เพื่อนร่วมงานที่บัณฑิตพยาบาล รุ่น 32 ปฏิบัติงานอยู่ จำนวน 99 คน

สถานที่

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง

นิยามศัพท์

หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2552 (ฉบับปรับปรุง) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง

การประเมินหลักสูตร หมายถึง การศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2552 (ฉบับปรับปรุง) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง เพื่อให้เห็นภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ตามรูปแบบการประเมินแบบซิปป (CIPP Model)

ของสตัฟเฟอิมประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของหลักสูตร

1. ด้านบริบท หมายถึง การประเมินองค์ประกอบในด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรว่ามีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในสังคมปัจจุบัน
2. ด้านปัจจัยนำเข้า หมายถึง การประเมินปัจจัย หรือทรัพยากรต่างๆที่ใช้ในการประเมินหลักสูตรว่ามีความพร้อม เพียงพอ และเหมาะสม
3. ด้านกระบวนการ หมายถึง การประเมินความมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของกระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2552 (ฉบับปรับปรุง) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง ประกอบด้วย การบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน
4. ด้านผลผลิตของหลักสูตร หมายถึง การประเมินผลของการดำเนินงานตามหลักสูตร เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ประสิทธิภาพสำเร็จมากน้อยเพียงใด

นักศึกษาพยาบาล หมายถึง นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และ 4 ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง ปีการศึกษา 2556

อาจารย์พยาบาล หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่สอน และนิเทศนักศึกษาพยาบาล ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2552 (ฉบับปรับปรุง) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน

บัณฑิตพยาบาล หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2552 (ฉบับปรับปรุง) ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง ปีการศึกษา 2555 (บัณฑิตพยาบาลรุ่น 32)

ผู้บังคับบัญชา หมายถึง ผู้บริหาร หรือหัวหน้างานโดยตรงของบัณฑิตพยาบาลรุ่น 32 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง

เพื่อนร่วมงาน หมายถึง ผู้ร่วมงานในทีมสุขภาพของบัณฑิตพยาบาล รุ่น 32 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามการประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง 2552) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง (แบบสอบถามนักศึกษาพยาบาล)

1.1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาพยาบาล ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดโดยให้เติมข้อมูลในช่องว่าง และปลายปิด

1.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง 2552) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง

1.3 การประเมินปัจจัยนำเข้าด้านอาจารย์ และทรัพยากรสนับสนุนการเรียนการสอน

- 1.4 การประเมินกระบวนการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน การวัด ประเมินผล ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา การให้คำปรึกษา
 2. แบบสอบถามการประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง 2552) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง (แบบสอบถามอาจารย์)
 3. แบบสอบถามการประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง 2552) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง (แบบสอบถามผู้สำเร็จการศึกษา)
 4. แบบสอบถามการประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง 2552) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง (แบบสอบถามผู้บังคับบัญชาระดับต้น)
 5. แบบสอบถามการประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง 2552) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง (แบบสอบถามเพื่อนร่วมงาน)
- การเก็บข้อมูลจากอาจารย์ และนักศึกษา ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ส่วนการเก็บข้อมูลจากผู้บังคับบัญชาระดับต้น ผู้สำเร็จการศึกษา และผู้ร่วมงาน ใช้วิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. เสนอโครงร่างวิจัยต่อผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง รองผู้อำนวยการกลุ่มวิชาการ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา วิธีดำเนินการศึกษา ประโยชน์ที่จะได้จากการศึกษา และขอความร่วมมือในการทำการการศึกษา
2. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาแบบสอบถามการวิจัย
3. เก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปและรายงานผลการวิจัย

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล:

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนำมาแจกแจงความถี่ และแสดงจำนวน ร้อยละ โดยใช้โปรแกรมทางสถิติ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรโดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ
3. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

การพิทักษ์กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ทำการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างโดยการเข้าพบกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงชื่องานวิจัย วัตถุประสงค์ รวมทั้งระยะเวลาของการดำเนินการเก็บข้อมูลให้กลุ่มตัวอย่างทราบโดยสังเขป ตามใบการชี้แจงข้อมูลการวิจัย และขอความร่วมมือในการทำวิจัย ให้กลุ่ม

ตัวอย่างเห็นยินยอมเข้าร่วมงานวิจัยในใบยินยอมการเข้าร่วมงานวิจัย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีสิทธิที่จะเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมในงานวิจัยนี้ได้และมีสิทธิที่จะปฏิเสธการตอบแบบสอบถาม โดยสามารถถอนตัวในระหว่างการตอบแบบสอบถามได้ตลอดเวลา โดยไม่มีผลใดๆทั้งสิ้นต่อกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลที่ได้จะไม่ถูกเปิดเผย เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินยอมเข้าร่วมงานวิจัยจึงแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามมีอิสระในการตอบแบบสอบถาม ภายหลังจากที่กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลจะเป็นในภาพรวม โดยกลุ่มตัวอย่างมีสิทธิที่จะทราบผลของการวิจัยหลังการวิจัยสิ้นสุดลง

ระยะเวลาในการทำวิจัย

งบประมาณ

รายการ	จำนวนเงิน (บาท)
ค่าถ่ายเอกสาร	15,000
ค่าทบทวนวรรณกรรม	8,000
ค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิ	3,000
ค่าวิเคราะห์ข้อมูล	4,000
ค่าพิมพ์เอกสารรายงาน	4,640
ค่าทำรูปเล่ม	2,000
ค่าเดินทางไปนำเสนองาน	4,360
ค่าวัสดุ อุปกรณ์	9,000
รวม	50,000 บาท

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

วิทยาลัยฯได้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับคุณภาพของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง 2552) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของหลักสูตร เพื่อพิจารณาปรับปรุงการบริหารหลักสูตร และกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาวการณ์ปัจจุบัน ตลอดจนการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับการผลิตพยาบาลต่อไป

